

Valreglemente för förtroendemanna valet

- AKTA
- TIM-AKA
- TS (teknisk personal)
- Avainta
- Staten

1 Innehåll

1	Innehåll.....	1
1	Förtroendeman.....	2
2	Förtroendemannens uppgifter	2
3	Val av förtroendeman	2
3.1	Åtgärder före valet	2
3.2.	Förtroendemen som väljs	3
3.3.	Val som förrättas på höstmötet.....	5
3.4.	Valmöte på arbetsplatsen	5
3.5.	Särskild valförrättning (val med valurna).....	5
3.6.	Poströstning.....	5
4.	Utnämning av kontaktperson.....	6
5.	Val av förtroendeman då hen representerar flera föreningars medlemmar	6
6.	Val av förtroendeman i en samorganisation	7
7.	Fastställande av valresultatet	7
8.	Oväntad situation eller avvikande förfarande	7
9.	Meddelande av valresultatet	7
10.	Allmänna anvisningar om förrättande av förtroendemannavalet	7
10.1.	Organisationsområde	7
9.2.	Kandidatnomineringen	7
9.3.	Tryggande av valhemligheten.....	8
9.4.	Röstlängd	8
9.5.	Grunder för kassering av röstsedeln.....	8
9.6.	Valreglemente.....	9
9.7.	Valkommissionen.....	9
9.8.	Valet och valresultatet	9
11.	Meningskiljaktigheter.....	10

Reglemente för val av förtroendeman

Förfarandesättet vid val av förtroendeman definieras i 16 § i JHL:s stadgar för föreningar och 10 § i JHL:s stadgar för samorganisationer. Detta reglemente syftar till att utgöra en precisering av stadgarna.

Detta reglemente gäller följande avtalsbranscher

- AKTA
- TIM-AKA
- TS (teknisk personal)
- Avainta
- Staten

1 Förtroendeman

Förtroendemannasystemet är ett samarbetssystem som syftar till att övervaka iakttagande av tjänste- och arbetskollektivavtalen, befrämja uppklarande av meningsskiljaktigheter mellan arbetsgivare och anställda på ett ändamålsenligt, rättvist och snabbt sätt samt att bevara arbetsfreden. Förtroendemännen tillsätts specifikt för varje arbetsgivare. Förtroendemannen representerar i huvudsak JHL-medlemmar i den egna arbetsgivarens tjänst, ifall man inte kommit överens om annat.

Förtroendemannens ställning och rättigheter regleras i arbets- och tjänstekollektivavtalet.

Förtroendemannen ska vara medlem i en sådan JHL-förening till vars organisationsområde förtroendemannen väljs. Föreningens organisationsområde definieras i föreningens stadgar (2 §).

2 Förtroendemannens uppgifter

Med förtroendeman avses en huvudförtroendeman, förtroendeman, vice huvudförtroendeman eller vice förtroendeman som JHL:s medlemmar har valt inom sig.

Förtroendemannens huvudsakliga uppgift är att representera föreningen och förbundet vad gäller tillämpningen av arbets- och tjänstekollektivavtalen och arbetslagstiftningen. Förtroendemannen deltar också då det är fråga om förhållandet mellan arbetsgivaren och arbetstagarna i allmänhet samt i samband med utvecklingen av arbetsplatsen.

3 Val av förtroendeman

3.1 Åtgärder före valet

Ifall man inte separat har kommit överens om saken i förtroendemannavtalet, så kommer representanter för arbetsgivaren och personalrepresentanter lokalt överens om antalet förtroendeman, uppgiftsfördelning och tidsanvändning samt i vilka sektorer och på vilka verksamhetsställen de placeras. Det är i

AKTA, TIM-AKA, TS (teknisk personal), Avainta, Staten

---

huvudsak huvudförtroendemannen eller en annan person utnämnd av den ansvariga föreningen som ansvarar för att uppgifterna ovan blir överenskomna med arbetsgivaren. Om man inte lyckas komma överens med arbetsgivaren om antalet förtroendemen eller deras verksamhetsfält, bör man ta kontakt med regionkontoret.

Grunderna är utöver medlemsantalet i JHL intressebevakningsområdets storlek, naturen och omfattningen av den verksamhet som bedrivs (såsom antalet verksamhetsställen och deras läge), antalet tjänste- och arbetskollektivavtal som tillämpas, avlöningssystem som används och former av anställningsförhållanden. Grunderna fastställs antingen enligt tidpunkten för valet eller med iakttagande av den nya organisationens storlek då man förbereder sig för en förändring.

Förhandlingar om ovannämnda frågor ska föras före kandidatnomineringen.

3.2. Förtroendemen som väljs

Huvudförtroedeman och vice huvudförtroedeman

Det kan finnas flera huvudförtroendemen per undertecknande organisation per arbetsgivare. Huvudförtroendemännen kan fungera antingen i huvudsyssla eller vid sidan av sitt arbete beroende på hur många medlemmar de företräder.

Huvudförtroendemännens ställning skiljer sig från förtroendemännens ställning på många sätt. Man förhandlar med arbetsgivaren om huvudförtroendemännens möjligheter beträffande tidsanvändning och tillgång till information, vilka är mer omfattande än förtroendemännens. Förtroendemannaersättning betalas till huvudförtroendemännen eller förtroendemen som kan jämföras med dem enligt kollektivavtalet.

Huvudprincipen är att man väljer vice huvudförtroendemen för huvudförtroendemännen. Ifall man inte förfar på detta sätt lokalt ska man säkerställa att huvudförtroendemännens uppgifter utförs av en annan huvudförtroedeman eller förtroedeman ifall huvudförtroendemannen är jävig. Ifall vice huvudförtroendemannen eller en person i motsvarande uppgift fungerar som huvudförtroedeman, är hen berättigad till förtroendemannaersättning enligt kollektivavtalet.

Förtroedeman och vice förtroedeman

Man väljer så många förtroendemen som man lokalt kommit överens om. JHL:s förtroedeman väljs i princip för varje arbetsplats eller verksamhetsställe där JHL-medlemmar arbetar.

För förtroendemännen väljs alltid också vice förtroendemen genom kandidatnomineringen. Vice förtroendemannen träder i förtroendemännens ställe då förtroendemannen i enlighet med anmälan som gjorts till arbetsgivaren är förhindrad att utföra sitt uppdrag som förtroedeman.

Regional förtroedeman / kommunernas gemensamma förtroedeman

Då kommunernas regionala och andra samarbete ökar har det blivit möjligt att tillsätta gemensamma, s.k. regionala förtroendemän i kommunerna och samkommunerna. För detta behövs ett avtal mellan arbetsgivarna och JHL:s föreningar i ärendet. Då ska arbetsgivarna sinsemellan komma överens om kostnadsfördelningen och användningen av arbetstid i enlighet med förtroendemannaavtalet.

Förtroendemannens mandatperiod

Det fastställs i JHL:s stadgar för föreningar/samorganisationer att förtroendemannens mandatperiod är två år, om inte föreningen/samorganisationen beslutar annat eller om inte annat följer av förtroendemannaavtalet, ändå högst fyra år. Det rekommenderas att val ordnas de år som har ett ojämnt årtal.

Val av huvudförtroendeman, förtroendeman, vice huvudförtroendeman och vice förtroendeman förrättas av JHL:s förening, föreningar, samorganisation eller de medlemmar som förtroendemannen representerar i enlighet med detta reglemente. Därtill ska beaktas bestämmelserna i arbets- och tjänstekollektivavtal jämte lokala avtal som kompletterar dem för respektive bransch.

De medlemmar som förtroendemannen representerar kan delta i valet av förtroendemannen i fråga. Huvudprincipen är att medlemmen är valbar och har rösträtt då hen har en gällande anställning hos en arbetsgivare som har anställda för vilka förtroendemannen ska väljas, och då hen hör till en förening inom vars organisationsområde förtroendemannen väljs. Ifall medlemmen inte hör till föreningens organisationsområde ska hen meddelas om möjligheten att ansluta sig till JHL-föreningen inom ifrågavarande bransch. Förbundsstyrelsen avgör eventuella meningsskiljaktigheter angående valet.

Huvudsakligen väljs förtroendemannen vid föreningens höstmöte. Kompletterande val kan också förrättas vid föreningens medlemsmöte. Detta förutsätter ändå att förtroendemannen representerar endast medlemmarna vid ifrågavarande förening. Då en förtroendeman väljs ska man alltid nämna detta i möteskallelsen.

Då man överväger sättet att välja förtroendeman, ska man ta hänsyn till att de medlemmar som förtroendemannen representerar har faktiska möjligheter att delta i valet av förtroendeman. Praktiska hinder är till exempel stort avstånd, arbetstidsarrangemang och andra motsvarande omständigheter. I så fall ska föreningen överväga att ordna val av förtroendeman på arbetsplatserna vid särskilda valförrättningar, med valurna eller per post/elektroniskt.

I den händelse att föreningens/föreningarnas/samorganisationernas styrelse beslutar att förrätta valet på något annat sätt än på höstmötet (val på arbetsplatsen, vid särskilda valförrättningar, per post eller genom datakommunikation eller med något annat tekniskt hjälpmedel), ska det för valet väljas en valkommission och fastställas ett valreglemente. Reglementet fastställs av föreningens/föreningarnas (om förtroendemannen representerar mer än en förenings medlemmar) eller samorganisationens styrelse.

I punkt 9 finns allmänna anvisningar om t.ex. förrättande av förtroendemanna valet och val av valkommission.

3.3. Val som förrättas på höstmötet

När valet och kandidatnomineringen förrättas på höstmötet, följer mötet normal mötespraxis med ett undantag: endast de medlemmar som förtroendemannen företräder har rösträtt i den eventuella omröstningen (valet).

Val av förtroendemännen ska nämnas i möteskallelsen.

3.4. Valmöte på arbetsplatsen

Då valmötet äger rum på arbetsplatsen, ska alla röstberättigade beredas tillfälle att delta i valet. Hinder för deltagande kan utgöras av de röstberättigades arbetsskiftsarrangemang, det stora avståndet mellan arbetsställena eller av andra motsvarande omständigheter. Det ska beaktas då man fattar beslut om valsätt.

Om valet förrättas i arbetsgivarens lokaler, ska arbetsgivaren informeras om valet.

Valmötet sammankallas av föreningen eller en valkommission som utses av föreningen. Möteskallelsen ska publiceras senast sju dygn före mötet. Kallelsen kan vara ett brev, ett anslag på anslagstavlan, ett e-postbrev eller förmedlas med något annat medel med vilket arrangörerna så väl som möjligt anträffar de medlemmar som förtroendemannen representerar.

Över mötet förs ett protokoll som justeras och undertecknas av de protokolljusterare som valts på mötet.

3.5. Särskild valförrättning (val med valurna)

Med en särskild valförrättning avses ett val med valurna. Metoden utnyttjas då förtroendemannens verksamhetsfält är utspritt (exempelvis om arbetsgivaren har flera arbetsställen långt ifrån varandra) och alla i praktiken inte har möjlighet att delta i ett valmöte på arbetsplatsen. Det kan finnas röstningsmöjlighet på flera ställen samtidigt, valurnan kan cirkulera på arbetsplatserna i enlighet med en på förhand meddelad plan eller vara placerad på ett ställe som meddelats på förhand.

De röstberättigade ska få meddelande om tidpunkten för valet och var valet förrättas minst sju (7) dagar före valets början.

På röstningsstället ska hållas framlagd en lista över samtliga nominerade kandidater i förtroendemanna valet.

3.6. Poströstning

Val per post kan utnyttjas då förtroendemannens verksamhetsfält är mycket utspritt (exempelvis om arbetsgivaren har flera arbetsställen långt ifrån varandra) och alla i praktiken inte har möjlighet att delta i ett gemensamt höstmöte eller valmöte eller en valförrättning. Poströstning kan förrättas per

AKTA, TIM-AKA, TS (teknisk personal), Avainta, Staten

---

post eller genom datakommunikation eller med något annat tekniskt hjälpmedel.

Vid poströstning ska materialet skickas till alla röstberättigade. Röstningsmaterialet får inte skickas till någon annan än de röstberättigade. Valkommissionen ansvarar för anordnande av valet och för att valförrättningen genomförs på ett korrekt sätt.

4. Utnämning av kontaktperson

Ifall arbetsplatsens arbetstagare inte lyckas välja en JHL-ansluten förtroendeman, ska det utses en kontaktperson för arbetsplatsen. Kontaktpersonen har inte samma ställning och rättigheter som en förtroendeman, men hen kan få samma information från förbundet.

Kontaktpersonens namn och kontaktuppgifter meddelas till JHL:s regionkontor.

5. Val av förtroendeman då hen representerar flera förenings medlemmar

Man ska följa detta reglementes tillvägagångssätt för val av förtroendeman, då förtroendemannens verksamhetsfält täcker verksamhetsfältet för flera föreningar inom samma organisationsområde.

Föreningarna kommer överens om valet av en gemensam förtroendeman genom att ingå ett avtal som godkänns av föreningsstyrelserna. Avtalsparter är de föreningar som fungerar på verksamhetsfälten där det finns medlemmar som förtroendemannen representerar. De medlemmar som förtroendemannen representerar kan delta i valet av förtroendemannen i fråga. Huvudprincipen är att medlemmen är valbar och har rösträtt då hen har en gällande anställning hos en arbetsgivare som har anställda för vilka förtroendemannen ska väljas, och då hen är organiserad i en av de föreningar som är en ovan nämnd avtalspart.

Om förtroendemannens verksamhetsfält omfattar enbart en förenings organisationsområde, ska föreningen i fråga bestämma om förtroendemannens valsätt. Ett grundalternativ för valsättet är val vid medlemsmötet. Om förtroendemannens verksamhetsfält täcker flera förenings organisationsområde, ska dessa föreningar komma överens om valsättet i enlighet med detta reglemente.

I avtalet mellan föreningarna om val av en gemensam förtroendeman bestäms om förtroendemannens verksamhetsperiod och -fält, valsättet, valkommissionen och valreglementet samt om fastställande av valet och underrättande av arbetsgivaren och medlemmarna.

Om föreningarna inte når samförstånd om valsättet eller förtroendemannen representerar så många förenings medlemmar, att det av praktiska skäl är omöjligt att föreningarna tillsammans bestämmer om valsättet, ska en valkommission utses av förbundets arbetsutskott. Även då ska detta reglemente tillämpas på valet.

6. Val av förtroendeman i en samorganisation

Val av förtroendeman eller huvudförtroendeman för gemensamma föreningar sker på arbetsplatserna. De medlemmar som förtroendemannen representerar är valbara. Valbarheten kan också fastställas enligt bestämmelserna om förtroendemen i tjänste- eller arbetskollektivavtalet för branschen i fråga.

För att man vid samorganisationens representantskapsmöte på hösten ska kunna välja förtroendemen bland kandidater som nominerats i medlemsföreningens möte, krävs att medlemsföreningarna som representerar minst hälften av medlemmarna i samorganisationens distrikt har bestämt så i sina medlemsmöten.

7. Fastställande av valresultatet

Valkommissionen ska skicka information om valresultatet för kännedom till föreningen, kandidaterna eller direkt till medlemmar som förtroendemannen representerar. Föreningens/samorganisationens höstmöte (vid kompletterande val medlemsmötet) fastställer valresultatet. Vid mötet meddelas också röstetalen för dem som deltog i omröstningen.

8. Oväntad situation eller avvikande förfarande

Om man lyckas få en förtroendeman vald på arbetsplatsen till exempel på grund av aktivt organiseringsarbete, bör valet fastställas så snabbt som möjligt, utan att skjuta fram ärendet till föreningens eller den gemensamma föreningens höst- eller medlemsmöte. I dessa fall fastställs valet av förtroendemannen av föreningens eller den gemensamma föreningens styrelse eller förbundskontoret.

9. Meddelande av valresultatet

Föreningens (eller valkommissionens) uppgift är att skriftligen meddela arbetsgivaren och JHL:s regionkontor om vem som valts till förtroendeman. Anmälan ska göras även om förtroendemannen är densamma som tidigare.

10. Allmänna anvisningar om förrättande av förtroendemanna valet

10.1. Organisationsområde

I föreningens stadgar (2 §) definieras inom vilket organisationsområde föreningen är verksam. Till exempel

- anställda vid xxxxx kommun eller xxxxx stad....
- anställda vid xxxx stad eller staten samt anställda vid statsägda affärsverk eller affärsverk som utför traditionellt offentligt arbete och timavlönade eller andra anställda som utför motsvarande arbete....
- anställda som arbetar inom hälsovården eller hälsovårdens stödtjänster samt i motsvarande uppgifter inom offentliga servicesektorn....

9.2. Kandidatnomineringen

Pensionärsmedlemmar kan inte nominera kandidater till eller rösta i förtroendemanna valet.

Valmöte

Kandidater nomineras med en skriftlig anmälan som ska lämnas in före ett visst datum och detta meddelas i möteskallelsen. Kandidater kan nomineras också i valmötet. Nominering av en kandidat kräver alltid kandidatens samtycke. Den som nominerar kandidaten ansvarar för att kandidaten har gett sitt samtycke. Kandidater kan nomineras av alla som har rösträtt i valet.

Särskild valförrättning (val med valurna) eller poströstning

Det ska reserveras minst sju (7) dagar för kandidatnomineringen. Valkommissionen ska informera om nomineringstiden och om valets tidpunkt på ett sätt som så väl som möjligt anträffar de medlemmar som förtroendemannen representerar.

Kandidatnomineringen ska göras i skriftlig form till valkommissionen. Personen som nominerar kandidaten ansvarar för att kandidaten gett sitt samtycke till uppdraget. Kandidatens skriftliga samtycke krävs om hen inte är på plats i valmötet och när kandidaterna meddelas till valkommissionen.

9.3. Tryggande av valhemligheten

Valets anordnare ska sörja för att väljarnas valhemlighet tryggas i alla valsituationer.

9.4. Röstlängd

Valkommissionen gör upp en röstlängd genom att sammanställa uppgifter från medlemsförteckningen som föreningen har skickat till förbundet, uppgifter från arbetsgivarens lönekontor samt föreningens uppgifter över självbetalande medlemmar eller andra arbetsplats-specifika medlemsförteckningar.

Valkommissionen ska komplettera röstlängden för de personers del vars rösträtt kan fastställas på ett tillförlitligt sätt.

Valkommissionen svarar för att uppgifterna i röstlängden är korrekta.

I röstlängden ska antecknas vilka medlemmar som har utövat sin rösträtt.

9.5. Grunder för kassering av röstsedel

Röstsedeln ska kasseras, ifall:

- a) den har för många kandidater
- b) kandidatens namn har antecknats så att det inte entydigt framgår vem som avses,
- c) den innehåller en obehörig anteckning, som hindrar valkommissionen från att entydigt tolka vem väljaren har avsett att rösta på,
- d) en annan röstsedel än den som valkommissionen har skickat eller gett har använts som röstsedel,
- e) det i samma returkuvert finns flera röstkuvert och/eller flera röstsedlar (poströstning),

- f) röstsedeln är ostämplad,
- g) det inte går att entydigt tolka vem väljaren har avsett att rösta på.

9.6. Valreglemente

I valreglementet definieras följande:

1. valbarhet
- 2 rösträtt: tidpunkten för när röstlängden tas ut och sista datum för anslutning för att få rösträtt i valet
3. nomineringssättet och kandidatnomineringens tidtabell
4. valsätt och röstningstider
5. valkommissionen
6. röstlängden
7. kassering av röstsedeln
8. rösträkning och valresultatet
9. fastställande av valresultatet

9.7. Valkommissionen

Föreningen utser en valkommission bestående av 3–5 personer. Valkommissionen svarar för anordnandet av val på arbetsplatsen eller vid särskilda valförrättningar. Valkommissionen kan utse valbiträden som hjälper i valförrättningen.

Det är på sin plats att i tillämpliga delar utse kommissionens medlemmar bland personer från arbetsgivarens/arbetsplatsens skilda arbetsställen.

Det bör föras protokoll över alla valkommissionens möten. Mötesprotokollet ska undertecknas av minst två medlemmar av valkommissionen.

9.8. Valet och valresultatet

Valmöte

Om det finns fler än en kandidat, förrättas valet på valmötet genom slutna omröstning

De rösträknare som mötet har valt räknar de avgivna rösterna. Vald blir den som har fått flest röster. Vid lika röstetal avgör lotten.

Särskild valförrättning (val med valurna)

Om det finns fler än en kandidat, förrättas valet genom val med urna på det sätt som valkommissionen bestämmer. De röstberättigade ska få meddelande om tidpunkten för valet och valsättet minst sju dagar före valets början.

Valkommissionen räknar rösterna omedelbart efter valtidens slut. Vald blir den som har fått flest röster. Vid lika röstetal avgör lotten. Lottdragningen sker på valkommissionens möte.

Poströstning

Om det finns fler än en kandidat, förrättas valet genom poströstning på det sätt och enligt den tidtabell som valkommissionen bestämmer.

Valkommissionen räknar rösterna omedelbart efter valtidens slut. Vald blir den som har fått flest röster. Vid lika röstetal avgör lotten. Lottdragningen sker på valkommissionens möte.

11. Meningsskiljaktigheter

Överklagande av valresultatet

Eventuell ändring i valresultatet ska sökas och övriga besvär som hänför sig till valet ska lämnas in till förbundsstyrelsen inom trettio (30) dagar från att valresultatet har meddelats.